

Samen Op Weg

Katholiek in de Liemers

Pastorale overweging
&
Bestuurlijk beleidsplan
2022 - 2024

Inhoud

Inleiding	3
Samenvatting	3
De communicatie.....	3
Pastorale beleidsplan	3
1 Besluit 2019.....	4
2 Tendens: feiten en verwachtingen	4
2.1 -Kerkbezoek	4
2.2 -Deelname sacramenten over 2019-2020-2021	4
2.3 -Verwachte krimp pastoraal team.....	4
2.4 -Koren en vrijwilligers	4
3 Kerkelijk beleid nader bezien.....	5
3.1 -Huidige beleid.....	5
3.2 -Vieringen buiten Eucharistisch Centrum	5
3.3 -Veerkracht van vrijwilligers bij kerksluiting.....	5
3.4 -Ontwikkeling Eucharistisch Centrum	6
3.5 -Locatieraden	6
4 Bestuurlijk beleid	7
4.1 Algemeen.....	7
4.1.1 Personeel en vrijwilligers	7
4.1.2 Personele invulling bestuur	7
4.1.3 Pastoraal personeel	7
4.1.4 Ondersteunend professioneel personeel.....	7
4.2 Vrijwilligers	7
4.3 Financiën	8
4.4 Onroerend goed.....	8
4.5 Parochiële begraafplaatsen.....	8
4.6 Communicatie	8
4.7 Nieuwe parochie-automatisering	8
5 Toekomst	9
5.1 Algemeen.....	9
5.2 Onttrekken aan de eredienst.....	9
5.3 Vraagstukken	9
5.4 Voorgesteld tijdspad	9
5.5 Uitgangspunten.....	9
6 SLOT.....	10

Inleiding

Het beleidsplan van de Rooms-Katholieke parochie St. Willibrordus kent een pastoraal en een bestuurlijk deel. In het pastoraal deel wordt ingegaan op de kern van het bestaan van de parochie. Het bestuurlijke deel geeft inzicht in de bestuurlijke organisatie van de parochie en in de beleidsvoornemens voor de komende jaren. Het bestuurlijk beleidsplan vormt de neerslag van wat in de afgelopen jaren besproken is op vele bijeenkomsten met parochianen, locatieraden en andere bijeenkomsten van geloofsgemeenschappen. De verschillende portefeuilles zoals we die in het parochiebestuur kennen komen aan de orde en er wordt specifiek aandacht besteed aan het management van de parochie en de bestuurlijke structuur.

Samenvatting

In dit beleidsplan is vastgesteld dat de landelijke ontwikkelingen in de RK kerk onze deur niet voorbijgaan. Er is sprake van ontkerkelijking en binnen de kerk is de vergrijzing duidelijk merkbaar. Gezien de demografische ontwikkelingen in onze regio wordt onze parochie daarin wellicht nog sterker getroffen dan andere parochies.

Onze vrijwilligers vormen de basis van de parochie. Tegelijkertijd vormen ze de achilleshiel. Steeds meer functies worden door een kleiner wordend aantal mensen uitgevoerd, die daarbij steeds ouder worden en waarvoor geen vervanger in beeld is. Het parochiebestuur voorziet dat steeds meer vrijwilligerstaken over het niveau van de geloofsgemeenschappen heen, dus op cluster- of parochieniveau, belegd gaan worden. Het beleid dat in de afgelopen jaren hiervoor is ingezet zal in de komende beleidsperiode vervolgd en uitgebouwd worden.

De communicatie

Communicatie blijft altijd aandacht vragen in de uitvoering, maar beleidsmatig zijn geen grote veranderingen voorzien in de komende beleidsperiode. Onze parochie is op dit moment bezig om negen van de dertien kerken te onttrekken aan de erediensten. Voor de overige locaties geldt dat het aantal vieringen beperkt is en de eucharistie gevierd wordt in de H. Andreaskerk te Zevenaar.

We voorzien in de komende beleidsperiode dat in meer geloofsgemeenschappen geen reguliere weekendvieringen meer georganiseerd zullen worden. Dat zal tot moeilijke beslissingen leiden ten aanzien van het onttrekken van meer kerken aan de eredienst.

We vinden echter dat we deze beslissingen moeten nemen in het belang van onze parochie: het actief en levend houden van het RK geloof in de Liemers. Financieel staat onze parochie er redelijk voor. We hebben in de afgelopen jaren goed op de financiële erfenis gepast die we van onze voorgangers hebben gekregen, waarbij de exploitatie jaarlijks mindere, maar nog steeds aanzienlijke, tekorten heeft. Het is onze intentie om de financiële exploitatie positief te laten uitvallen. Het bestuur gaat ervoor om deze lijn de komende jaren voort te zetten, waarbij we bewust willen investeren in de vitaliteit van onze parochie.

Pastorale beleidsplan

Pastorale overwegingen ten behoeve van gesprek over uitwerking besluit om kerkgebouwen te sluiten

1 Besluit 2019

In juli 2019 is afgesproken om drie jaar later te beslissen wel of niet nog drie van de vier kerken te sluiten, die in 2019 nog niet rechtstreeks onder het besluit van sluiting vielen. Het gaat dan om de Martinuskerk van Doesburg, de Remigiuserkerk van Duiven en Maria Onbevleekt Ontvangen kerk van Lobith.

De definitieve beslissing om te sluiten valt als de kerkelijke tendens zich voortzet en het kerkelijk beleid ongewijzigd blijft. Zo is dit ook naar buiten toe gecommuniceerd.

2 Tendens: feiten en verwachtingen

De afgelopen jaren zijn deels getekend door de coronapandemie, in het bijzonder de maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan. Dit maakt dat er geen normaal natuurlijk plaatje van de kerkelijke tendens kan worden gegeven. Anderzijds: er is geen enkele aanwijzing dat de afnemende tendens niet zou doorzetten. Algemeen wordt aangenomen dat de coronacrisis de krimp heeft versneld.

2.1 -Kerkbezoek

Het kerkbezoek in Doesburg, Duiven en Lobith is sinds 2019 niet alleen laag en afnemend, maar meer nog dan in het Eucharistisch Centrum is er op die plaatsen nauwelijks sprake van 'incidentele bezoekers'.

Tot eind 2018 was er sprake van maximaal vier honderd kerkbezoekers per week, verspreid over alle 13 kerken. Anno 2022 noteren we iets meer dan tweehonderd, waarvan iets meer dan de helft in het Eucharistisch Centrum Andreaskerk Zevenaar. Het gaat hier om de fysieke kerkgang.

De online kerkgang middels livestream wordt dit jaar t.z.t. gerealiseerd.

2.2 -Deelname sacramenten over 2019-2020-2021

JAAR	DOOP	1e HC	VORMSEL	HUWELIJK	UITVAART
2019	40	67	12	8	159
2020	21	24	0	0	102
2021	21	39	18	4	117

2.3 -Verwachte krimp pastoraal team

Tot begin 2019 bestond het pastoraal team uit vier pastores, samen goed voor 3,8 fte: een priester-pastoor, een bezoldigde diaken en twee pastoraal werkers. Het pastoraal team kreeg assistentie van een pater Kapucijn en een onbezoldigde diaken. De huidige formatie is 2,65 fte groot.

Door natuurlijke verloop en/of overplaatsing verwachten we dat er medio 2023 nog maar maximaal één priester-pastoor overblijft. Binnen dit kalenderjaar al valt de formatie terug naar 1,65 fte.

De onbezoldigde diaken zal op vrijwilligersbasis beperkte assistentie blijven verrichten zolang het kan. We kunnen concluderen dat er geen pastoraal werkers meer zullen zijn om vieringen te verzorgen (buiten het Eucharistisch Centrum).

2.4 -Koren en vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers neemt af, mede door het (verplichte/vrijwillige) stoppen van koren. Koren maken substantieel deel uit van ons vrijwilligerscorps. Van de 22 koren in 2018 blijven er anno 2022 nog vijf koren over om de liturgie in het Eucharistisch Centrum muzikaal te ondersteunen. Daarnaast beschikt de parochie over een uitvaartkoor. Voor de toekomst zijn zes koren aan de hoge kant. In de kerken die nog

open zijn (Duiven, Doesburg en Lobith) blijven de 'eigen koren' nog actief totdat dezen ook zijn gesloten. Op enkele na zijn alle koren kwetsbaar vanwege ouderdom. Per 2022 geldt een nieuwe vergoedingen-afspraken.

Hoewel vrijwilligers zich met grote toewijding inzetten, is hun gemiddelde leeftijd hoog. Nieuwe aanwas is bijna nihil. De 'modaal' vrijwilligers zijn dik in de 70. Vrijwilligers met bestuurlijke kwaliteiten voor parochiebestuur of projecten zijn nog moeilijker te vinden.

In 2021 hebben twee jonge vrijwilligers de driejarige catechetenopleiding van het aartsbisdom afgerond. Beiden zijn thans actief in het jeugd en jongerenwerk, waaronder de Eerste Communie. Een derde vrijwilliger zit momenteel in het tweede jaar van genoemde catechetenopleiding. Deze vrijwilliger is op verschillende terreinen van het (jongeren)pastoraat al actief, waaronder het Vormsel.

Het ligt in de planning om voor het komende studiejaar (2022-2023) een vierde vrijwilliger aan te melden voor deze opleiding.

3 Kerkelijk beleid nader bezien

3.1 -Huidige beleid

Het huidige kerkelijk beleid steelt op twee poten: Enerzijds het stimuleren van lokaal geloven (zelfs bij kerksluitingen!) anderzijds het centreren van het pastoraat vanuit het Eucharistisch Centrum.

Waar locaties in het begin hun 'lokaal programma' nog vaak invulden met liturgie, zouden zij zich meer moeten gaan richten op gemeenschapsvorming en diaconie.

Ofschoon een verdere centralisering van het kerkelijk aanbod vanuit het Eucharistisch Centrum op korte termijn geen middel is tegen ontkerkelijking of voor re-evangelisatie, kunnen we vanuit pastoraal oogpunt stellen dat het niet nodig is om meer dan één Eucharistieviering op een zondag aan te bieden. Dat het misschien zelfs niet wenselijk is met het oog op de benaderbaarheid en zichtbaarheid van de pastoor vóór en na de plechtigheid.

3.2 -Vieringen buiten Eucharistisch Centrum

Het voorgaan van pastoraal werkers in woord- en communievieringen buiten het Eucharistisch Centrum is niet echt een alternatief gebleken voor een aansprekende liturgie, die het geloofsleven positief kan beïnvloeden of vernieuwen. De Woord- en Communieviering wordt beschouwd als een vervanging voor de Eucharistieviering voor de vaste groep oudere parochianen die niet naar het Eucharistisch Centrum wil of kan komen. Het voorgaan door een pastoraal werker vervalt op zeer korte termijn zelfs als optie (zie 2C).

Voor wat betreft lokale vrijwilligersvoorgangers kiest de parochie er liever voor dat zij zich inzetten voor bijeenkomsten waarin gelovigen elkaar lokaal kunnen ontmoeten, hun inzet kunnen voeden voor kwetsbaren in hun gemeenschap en hun geloof in onderling gesprek kunnen verdiepen.

3.3 -Veerkracht van vrijwilligers bij kerksluiting

De ervaring met het afscheid van kerken, waarvan eerder besloten is om ze te sluiten, leert dat het proces van afscheid en sluiting de nodige energie kost en een beroep doet op de veerkracht van vrijwilligers. Langer wachten met sluiten van kerken leidt tot afbrokkeling van de vitaliteit die er nog is en maakt het afscheid tot een moeizame aangelegenheid. De ambitie die er mogelijk leeft bij parochianen en vrijwilligers om hun geloof in kerkelijk verband gestalte te geven, wordt bij verdere afbrokkeling niet gevoed of bevestigd.

3.4 -Ontwikkeling Eucharistisch Centrum

De opbouw van het Eucharistisch Centrum verloopt traag. Deels mag je dit aan de coronapandemie wijten. Maar er is ook wat voor te zeggen om de energie van pastoraal team en betrokken vrijwilligers duidelijker te richten op het Eucharistisch Centrum en niet meer op het in stand houden van een organisatie rond de weekendviering in de overige kerken.

Bij de fusie van de Vier Evangelisten en Sint Willibrordus in 2018 is de H. Andreaskerk in Zevenaar door de bisschop (opnieuw) aangewezen als Eucharistisch Centrum. Tijdens de informatieavonden in 2019 is gewezen op de nodige manco's van die kerk.

Een opgerichte stuurgroep Eucharistisch Centrum kwam tot de conclusie dat er veel in en rond de kerk dient te worden opgeknapt. De kerk als geheel zou eigenlijk heringericht moeten worden om echt aantrekkelijk te zijn, waaronder de (verplichte) herinrichting van het priesterkoor en het aanbrengen van een afscheidingswand tussen liturgische ruimte en ontmoetingsruimte. Voor dat laatste heeft het bisdom (tot nu toe) geen machtiging gegeven.

Een bestuurscommissie kwam tot de conclusie dat pastoraal gezien de H. Andreaskerk de juiste keuze is (aantal bezoekers), maar dat de mogelijkheden van de H. Remigiuskerk in Duiven ook onderzocht zouden kunnen worden, als de gewenste investering in de H. Andreaskerk bijzonder groot zou worden.

Het parochiebestuur heeft verder geconcludeerd dat meer zicht op de toekomstige ontwikkelingen (evt. fusie met buurparochie) een beslissing zou kunnen vergemakkelijken. Een eerste voorzichtig polsen van bereidheid tot gesprek leverde echter niets op.

Waarschijnlijk is het daarom een goed idee om een afvaardiging van het bisdom uit te nodigen om over de voorgenomen sluiting te praten en meteen de aarzeling ter sprake te brengen voor wat betreft de toekomst van de parochie, en daarmee de investering in de H. Andreaskerk. Tevens kunnen de zorgen over de voortgaande krimp van het pastoraal team voorgelegd worden.

3.5 -Locatieraden

In de huidige situatie is voor iedere kerk een locatieraad actief. Deze zullen met het onttrekken van de kerk een andere rol krijgen binnen de parochie. Uitgangspunt hierbij is dat de voormalige locatieraden zich ontwikkelen naar werkgroepen en zich gaan richten op een 'veelheid' aan activiteiten die lokaal georganiseerd doorgang kunnen vinden en waar sprake is van pastorale activiteit en creativiteit.

4 Bestuurlijk beleid

4.1 Algemeen

Algemeen geldt: het bestuurlijk beleid volgt het pastoraal beleid. Dat wil zeggen dat het er op gericht is het pastoraal beleid mogelijk te maken en te ondersteunen.

Het parochiebestuur heeft de eerste verantwoordelijkheid waar het gaat over de zorg voor het personeel en de vrijwilligers (4.1), het toezicht op de financiën (4.2), het onroerend goed (4.3); de parochiële begraafplaatsen (4.4), de zorg voor voldoende en adequate mogelijkheden tot communicatie met parochianen en de 'buitenwereld' (4.5) en de parochie-automatisering bij (4.6)

4.1.1 Personeel en vrijwilligers

Het bestuurlijk beleid met betrekking tot personeel is erop gericht dat er voldoende personeel kan worden aangesteld om de pastorale ambities waar te maken en dat de personeelsleden optimaal kunnen functioneren. Dit houdt op de eerste plaats in dat er voldoende financiële armslag moet zijn. Daarnaast draagt het bestuur zorg voor een gezonde werkomgeving, voor begeleiding bij ziekte of bij andere verstoringen in het werk en maakt het de noodzakelijke deskundigheidsbevordering mogelijk.

4.1.2 Personele invulling bestuur

Het blijkt moeilijk nieuwe bestuursleden aan te trekken. Zo staat de vacature van vicevoorzitter al enige tijd vacant. Zo zullen de huidige bestuursleden binnen een aantal jaren aan hun laatste termijn beginnen. Hoe dit opgevangen moet gaan worden zal het bestuur zich over moeten buigen. Te denken valt aan uitbreiding van secretariële ondersteuning zoals 'directiesecretaris'/ambtelijk secretaris/parochie-kanselier.

4.1.3 Pastoraal personeel

Het pastoraal team bestaat uit een priester (pastoor) en twee pastoraal werkers (in totaal 2,65 fte). Het team wordt geassisteerd door een onbezoldigde diaken. Komende jaren zal het team in formatie aanzienlijk afnemen door pensioen en herplaatsing. In wordt afstemming met het bisdom gezocht hoe hiermee om te gaan. Gezien de verwachte afname in de formatie zal het parochiebestuur de mogelijkheden onderzoeken voor het inzetten van derden, zoals emeriti, gepensioneerde pastoraal werkers, etc. Dit zal het parochiebestuur faciliteren op de wijze die nodig is voor continuïteit van activiteiten.

4.1.4 Ondersteunend professioneel personeel

Er is professionele secretariële en administratieve ondersteuning voor het pastoraal team en het parochiebestuur en er is iemand beroepsmatig belast met het ondersteunen van de communicatie. In totaal gaat het hier om minder dan 3 fte. Het parochiebestuur gaat in de komende periode onderzoeken of de formatie adequaat is voor de toekomst.

4.2 Vrijwilligers

De vrijwilligers zijn nagenoeg allemaal per geloofsgemeenschap georganiseerd. Doordat er diverse locaties onttrokken zijn aan de eredienst zal in een vrijwilligersplan hier vorm aan gegeven worden. Meer dan voorheen is er aandacht voor risico-aspecten die aan vrijwilligerswerk kunnen zitten. Daarnaast is er een vertrouwenspersoon voor vrijwilligers aangesteld. In 2016 is een vrijwilligersplan opgesteld. Door nieuwe ontwikkelingen heeft het parochiebestuur als doel deze bij te werken naar de huidige situaties.

4.3 Financiën

Met betrekking tot de financiën wordt getracht een positief resultaat te behalen. Gezien de ontwikkelingen, zoals onttrekking van kerken aan de eredienst, corona, etc., blijft dit een uitdaging die de aandacht van het bestuur heeft. Er wordt gewerkt met een jaar begroting waarop door het bestuur gestuurd wordt. Tussentijds wordt hierover gerapporteerd. Uitgangspunt voor de financiële administratie wordt focus op digitalisering en verdere professionalisering. Tevens zal een meerjarenbegroting opgesteld worden, die ondersteunend is aan het nieuwe geloven en de faciliteiten die hierbij aangeboden worden.

4.4 Onroerend goed

Behalve kerkgebouwen en parochiecentra beschikt de parochie over panden en gronden. Het parochiebestuur draagt daar zorg voor, inclusief het onderhoud. Een en ander gebeurt in samenspraak met de lokale beheerders. Zo nodig kan beheer van onroerend goed uitbesteed worden. Het beheer van de gronden is uitbesteed aan Agrivesta Van Dijk.

De parochie bezit enkele panden en gronden. Dat houdt echter niet in dat we als kerk deze ten koste van alles moeten behouden. Immers, de kerk is geen vastgoedinvesteerder. Daar komt bij dat het onderhoud ervan steeds meer vergt van onze kerkelijke organisatie, in personele zin alsook in financiële zin.

Het bestuur maakt steeds een afweging voor het behoud van panden en gronden, welke het beste zijn voor de parochie.

4.5 Parochiële begraafplaatsen

De parochie telt twaalf kerkhoven. De gemeenschap die zorg draagt voor de eigen begraafplaats maakt daarin iets waar van zorg voor nabijheid. Daarnaast levert een kerkhof ook nog wat op in financiële zin. Het bestuur onderzoekt de mogelijkheid voor de ondersteuning van begraafplaatsen met minder vrijwilligers om bepaalde (zware of risicovolle) werkzaamheden uit te besteden.

Ook heeft het bestuur als doel het verder gelijktrekken tussen de locaties van de kosten/tarieven en de mogelijkheden van parochianen voor het gebruik van het kerkhof, om daarmee zoveel mogelijk gelijkheid tussen de locaties te creëren.

4.6 Communicatie

Het bestuur zorgt ervoor dat de continuïteit van de voorzieningen op dit gebied, te weten het parochiemagazine Op Weg, de website, de facebookpagina en de nieuwsbrief gecontinueerd worden. De noodzaak om digitaal ook dichterbij te zijn is in deze tijd sterker dan ooit. Daardoor is het parochiemagazine en digitale media van groot belang en blijft er beroepsmatige ondersteuning voor communicatie ter beschikking en noodzakelijk. De communicatiekanalen naar onze parochianen kent ook een "frontdesk". Deze 1^e lijn van communicatie is op de hoogte wat er binnen de parochie gebeurt of kan hier adequaat op inspelen.

4.7 Nieuwe parochie-automatisering

Afgelopen jaren is de migratie naar Docbase gestart en wordt er mee gewerkt. Helaas nog niet naar volle tevredenheid. Er zijn werkgroepen geformeerd die de administratie, mede vanuit de locaties waar het kerkgebouw onttrokken is aan de eredienst, gezamenlijk op orde brengen. Tevens is de IT leverancier voor de kantoorautomatisering gewisseld.

5 Toekomst

5.1 Algemeen

In de afgelopen jaren heeft onze parochie de nodige veranderingen moeten doorvoeren. Zoals het onttrekken van 9 van de 13 kerken aan de eredienst. Helaas zijn deze veranderingen niet voldoende en zal het parochiebestuur verdere moeilijke keuzes moeten maken.

5.2 Onttrekken aan de eredienst

Op dit moment zijn er 4 locaties nog niet aangekondigd om te onttrekken aan de eredienst. Het parochiebestuur ziet zich genoodzaakt om van de 4 overgebleven kerken er alsnog 3 aan de eredienst te onttrekken. Het bestuur zal zich de komende tijd hierover buigen.

5.3 Vraagstukken

De volgende vraagstukken liggen voor, waarover het parochiebestuur zich moet buigen:

- Hoe zal er vormgegeven worden aan de invulling en bezetting binnen het pastorale team.
- Hoe zal de samenwerking, mogelijk fusie zijn, met andere parochies. Welk beleid wordt hierin gevolgd door het bisdom en welk beleid wil onze parochie hierin volgen.
- Hoe blijven we binnen de Liemers een actieve en levendige geloofsgemeenschap behouden en wat is daarvoor nodig.

5.4 Voorgesteld tijdspad

April: plannen voorleggen aan bisdom

Mei: plannen (inclusief tijdspad en afbouwtraject) bekend maken aan/bij de locatieraden.

Juni: besluit/plannen (mondeling) communiceren aan de overige locatieraden?

September/oktober: informatieavonden voor parochianen.

Februari/maart 2023: hoorzittingen.

Eind 2022: Stop inzet pastoraal team voor reguliere weekendvieringen- en doordeweekse vieringen. Op bijzondere dagen en hoogfeesten is desgewenst inzet van pastoraal team wel mogelijk, zoals Palmzondag, Pasen, Pinksteren, schuttersviering / processie.

5.5 Uitgangspunten

Er is een aantal uitgangspunten bij de uitvoering van deze stappen.

- Vrijwilligers kunnen doorgaan met lokale gebedsvieringen en evt. woord- en communievieringen tot aan de slotviering. De slotviering is zo kort mogelijk vóór het moment van overdracht.
- Het proces van zoeken naar herbestemming kan heel snel starten, maar formeel na de informatieavond aan parochianen. Er wordt naar gestreefd om niet eerder dan Pinksteren/2^e helft 2023 over te gaan tot vervreemding, maar waar een goede herbestemming gevonden wordt en als de betrokkenen er allemaal baat bij hebben, dan zou dit ook eerder moeten kunnen.

6 SLOT

Als parochiebestuur hebben wij de afgelopen jaren moeilijke keuzes moeten maken, welke grote impact hebben gehad op onze parochie. Ook corona heeft onze parochie niet geholpen in de vitaliteit. Om de Parochie St. Willibrordus levensvatbaar te houden zullen wij als parochie, ook in de komende jaren, veranderingen door moeten blijven maken. Wij hopen op ieders betrokkenheid en inzet hierbij.